

**CORONAVİRÜSÜ(COVID-19) SALGINININ PARA DIşINDA
YAPMA VE TESLİM ETME BORCU İÇEREN SÖZLEřMELERE ETKİSİ**

DEĞERLENDİRME KONUSU	Mücbir Sebep ve Sonuçları	Beklenmeyen Hal ve Sonuçları
İdari karar sonucu faaliyetlerine geçici olarak ara verilen işletmeler açısından para dışında yapma veya teslim etme borcu (eser, hizmet, onarım, bakım, satım vb.) içeren sözleşmeler hakkında değerlendirmemiz	- Coronavirüsü (COVID-19) salgınının işbu sözleşmeler açısından borcun ifasını sürekli olarak imkânsızlaştırması halinde; TBK Md.136 uyarınca borç sona erer. Örneğin, bir restoran için 05.04.2020 ifa edilmesi kararlaştırılan organizasyon borcunun ifası, restoran, genelge kapsamında müşteri alımına kapandığından borç sona ermiştir. - Bununla birlikte istisnai olarak borcun geçici olarak ifasının mümkün olmadığı durumda borçlu mütemerrit sayılır. Bu halde ise; TBK Md.119 ve Md.118 uyarınca borçlu kusursuz olarak temerrüde düştüğünden alacaklının aynen ifa talebi geçici imkânsızlık sona erene kadar ertelenir. Borçlu gecikme nedeniyle gecikme tazminatı ödemekle yükümlü olmaz. - Sözleşmede mücbir sebepler sınırlandırılmışsa ve bunlar dışındakilerin mücbir sebep sayılmayacağı belirlenmişse sözleşme serbestisi gereği taraflar sözleşme ile bağılı olacak ve mücbir sebebin sonuçlarından faydalanamayacaktır. Dolayısıyla her bir olay özelinde öncelikle sözleşmedeki hükümlerin değerlendirilmesi gerekir.	- Coronavirüsü (COVID-19) salgınının mücbir sebep teşkil etmese de, genel olarak beklenmeyen hal niteliğinde olduğu söylenebilir. - Bu durumda borçlu, TBK md.138 uyarınca, aşırı ifa güçlüğü kapsamında sözleşmenin uyarlanması, uyarlanmasının mümkün olmaması halinde sözleşmenin feshi/ sözleşmeden dönme hakkı kullanılabilir. Bu hakkın dava yoluyla kullanılması gerektiği unutulmamalıdır. - Yine bu süreç içerisinde borçlu kusursuz olarak temerrüde düşmüş olacağından TBK Md. 118 uyarınca borçlu temerrüt faizi ödemekle yükümlü olmaz.

İdari bir karar olmaksızın sağlık, müşteri/ziyaretçinin azalması, idarece verilen sokağa çıkmama tavsiyesi üzerine faaliyetlerine geçici olarak ara veren işletmeler açısından; para dışında yapma veya teslim etme borcu (eser, hizmet, onarım, bakım, satım vb.) içeren sözleşmeler hakkında değerlendirmemiz	- İdari bir karar olmaksızın faaliyetlerine ara veren işletmeler açısından Coronavirüsü (COVID-19) salgının mücbir sebep teşkil ettiği söylenemez. - Fakat tüm şartlar birlikte değerlendirildiğinde, üretim modeli gereği, işletme faaliyeti durdurulmadan işçilerinin sağlığının koruması mümkün değilse, mutlak kesin vadeli yapma ve/veya parça borcu oluşturan verme edimlerinde mücbir sebep teşkil edebileceği söylenebilir. Bu durumda ifanın geçici yahut sürekli imkânsızlaşması durumuna göre yukarıdaki açıklamalarımız geçerli olacaktır. - Sözleşmede mücbir sebepler sınırlandırılmışsa ve bunlar dışındakilerin mücbir sebep sayılmayacağı belirlenmişse sözleşme serbestisi gereği taraflar sözleşme ile bağlı olacak ve mücbir sebebin sonuçlarından faydalanamayacaktır. Dolayısıyla her bir olay özelinde öncelikle sözleşmedeki hükümlerin değerlendirilmesi gerekir.	- Bu durumda da borçlunun beklenmeyen hal nedeniyle aşırı ifa güçlüğüne düştüğü söylenebilir ve TBK Md.138 uyarınca sözleşmenin uyarlanması, uyarlanmasının mümkün olmaması halinde sözleşmenin feshi/ sözleşmeden dönme hakkı kullanılabilir. - Aynı zamanda borcunu zamanında ifa edememesi halinde kusursuz olarak temerrüde düştüğünü ispatlaması şartıyla TBK Md. 118 uyarınca borçlu, temerrüt faizi ödemekle yükümlü olmaz.
--	---	--